

tíðindablaðið

sosialurin

Postsmoga 76,
3800 Argir,
telefon 11820

Útgevur: p/f sosialurin

Fyritaksstjóri og blaðstjóri: Tórfinn Smith (ábyrgd)

Blaðfólk: Hogni Djurhuus, Dagny Joensen, Jóhann Mortensen og Jan Müller

Lýsingar: Árni Joensen

Uppseting: p/f sosialurin. Prent: p/f pressan 1981

Tað eydnaðist undir høgraráki!

oddagrein

Hósdagin seinrapartin slapp Leivur Johannesen, býráðslimur, at royna spreingitíð hjá byggifelagnum Finni í Puntabyrgi, í Høyvikshaganum. Henda dagin lat Leivur Johannesen fyrsta skotið av í tí nýggju veggustovu- og barnagarðsbyggingini uppi í Høyvik.

Við tógvið slit og bit er tað eydnast at koma so langt í arbeiðnum at fáa ein dagstovn afturat í býnum. Hetta er eydnast í eini tíð, tá høgrakreftirnar gera alt, hvat tær kunnu fyri at skapa misálit á alt sum eitur veggustova ella barnagarður. Tað er eydnast í eini tíð, tá hesar somu høgrakreftirnar hava borgmeistarassessin í hovuðsstadium.

Fyrsti peningurin til hesa bygging varð settur av á seinastu figgjar-

ætlan. Í fyrstu syftu skarvaði figgjarliga leiðslan hesa upphæddina fullkomiliga burtur. Men m.a. javnaðarflokkurin skoraði á, og ein upphædd til projektering kom á figgjarætlanina, tá hon var til 2. og seinastu viðgerð.

Saman við teknikkarum hjá býráðnum hevur ein foreldrabólkur skapt eitt fyrimyndarligt projekt, sum kann lagast eftir tørvi og umstøðum. Undir lítlum hátíðarhaldið í samband við fyrsta skotið segði Leivur Johannesen, at danska Sosialstyrelsen, sum endaliga skal góðkenna slíkar ætlanir í Føroyum, er hugað fyri at brúka henda byggimátan í framtíðarbygging í Danmark!

Nú eru vit komin eitt stig nærri at nógva tørvin á veggustovu- og barnagarðsplássum í Havn. Enn er nakað eftir á mál, til øll foreldur, sum ynskja tað, kunnu fáa børn síni ansað undir tryggum og ábyrgdarfullum umstøðum.

Eiga at hava umlættingarheim fyri eldri

Júst í hesum døgum eru hopin av ferilýsingum í bløðnum frá virkjum av ymsum sløgum, viðtalam hjá læknum og tannlæknum, frá skrivstovum, prentsmiðjum o.m.ø., øll siga tey frá at tey halda summarfri allan juli mánað. Hetta er eyðvitað og verður teimum væl unt.

At halda summarfri verður mettt neyðugt og tiltrongt fyri nútíðarmenniskjað, um hesi skulu orka at halda afram við teirra arbeiði. Tað at sleppa heiman bæði stímbarr og endurnýggjar, um so leiðin bert gongur til Nólsoyar, ella tú stevnir longur út um bogarðarnar antin fyri at hvíla, brúnka holdið ella fyri at uppliva heimin annars, — so her verður ynskt øllum teim heppnu „Góða summarferiu“.

Ikki er tað ætlan mín at geva tykkum, sum standa við pakkaðum kuffertum og glaðum sinni allspent til turin, samvitskubitt, men ætli eg her at minna á, at ikki øll eru so heppin í

okkara annars so framkomna samfelag, at teimum verður lagað eina feriu, hóast tey ella rættari sagt tær, — tí tað eru mest sum altíð kvinnur ið hesari lagnu eru fyri — eru meira bundnar og hartarbeiðandi enn nakar annar í samfelagnum. Hesar kvinnur, ið eg her hugsi um, eru tær, sum hava teirra líkamligu og av elli brekaðu gomlu heima. Hja teimum konum er onki, sum eitur ein 8 timar arbeiðsdagur, ei heldur 40 timar arbeiðsvika ella vikuskiftisfri, og neyvan eru tær viðmerktar í nakrari ferilóg. Nei, her skal ein so sanniliga vera „stand by“ alt samdøgrið altarið.

Og tá so annars øll onnur fara at tosa og ráðleggja um summarfri, so fer tann spaka og troytta konan at brellast og kanska varliga at frengast, um ikki okkurt ella onkur kann taka um endan og passa hesa gomlu mammu, meðan hon sleppur ein túr bert

eina viku ella so, tí hon er so lúgvad. Í fyrstuni er hon bjartskygd og full av vón um, at tað nokk fer at laga seg, men so við og við, sum hon tosar við tey ymsu serkonu innan tað almenna sosiala, gongur tað upp fyri konuni, at tað er ongin vón; heldur ikki í ár fær hon eina frílotu, og móð sum hon er, letur hon sær lynda — hon hevur ikki kreftir til at fara í holt við teir, sum stýra ráða, og sum lástast hvorki at hoyra ella vita, hvussu illa tað er stadd á hesum øki, sjálvt um tað ferð eftir ferð hevur verið greitt teimum frá, hvussu tiltrongt tað er við einum umlættingarheimi fyri teim gomlu, so tey, sum annars dagliga ansa teimum, kunnu unnast eina frílotu og samla kreftir til at halda fram við tí strævna og krevjandi arbeiðnum.

A uppihaldsdeildini á Landssjúkrahúsini eru nokur heilt fá seingjarplass, sum verða brúkt til avlætting, men nøkta hesi

Berufsverbot — verkban

Tað sum nú er hent í rektaramálinum ella rættari rektaraskandaluni er so grovt, so út av lagið skilaleyst, at vit eiga einki orð i føroyskum fyri tí. Vit noyðast heilt suður til Vesturtýsklands fyri at finna orð fyri tí, sum veruliga er farið fram úti í Tinganesi henda seinasta mánaðin.

Orðið er Berufsverbot og kann kanska umsetast við orðinum verkban.

Hetta merkir, at fólk við ávisum politiskum meiningum ikki kunnu verða sett í almenn störv. Í Vesturtýsklandi, har demokratið hóast javnaðarstýri hevur trong kor, varð tann tiltikna lógin um, at fólk við viðgongdum politiskum sjónarmiðum ikki kundu setast í almenn störv, sett í gildi í fimtiárunum. Hon var ætlað terrorisum og gomlum nasistum, men hevur einans verið brúkt í móti fólki við vinstra hallum sjónarmiðum; soleiðis eisini imóti javnaðarfólki.

Hja okkum er politisk starvssetan ikki nakað nytt. Tað hevur altíð ligið til ávisar flokkar at seta sær og sinum; serliga hevur hetta ligið til fólka flokkinn, hvørs demokratiska sinnalag tað ju er størur ivi um.

Men her í rektaraskandaluni er talan um nakað annað og nógv grovari, enn vit higartil hava sæð sjálvt við reinum borgarligum styri í Tinganesi.

Her er í fyrsta lagi talan um, at tann avgjört best kvalifiserandi umsøkjarin verður avvistur av einum flokki í landsstýrinum, sjálfstýrisflokkinum, av tí at hann politiskt ikki

kann góðtakast; les: „hann er tjóðveldismaður og vit vilja ikki hava ein tjóðveldismann til rektara í Eysturoynni“.

Folkaflokkurin hevur gjørt sitt til at skapa hesa stöðu við at lata Dagbladið við fóstum millumbilum kunnger, at hesin umsøkjarin er kommunistur, hvat ið fyri tað fyrsta ikki kemur sakini við og fyri tað næsta er lygn.

Oman á alt hetta heldur so sjálfstýrisflokkurin fast við sin kandidat, sum hóast tað bert er gott um hann at siga, ikki uppfyllir tær treytir, sum skulamyndugleikarnir sjálvir hava sett í starvslýsingina.

Eftir standa nú nógvir ósvaraðir spurningar: Fyri tað fyrsta um tann, sum verður konstitueraður, verður so ósildariskur at taka av, og um hann skuldi tikið av, hvussu fara so starvsbroður og -syster hansara at reagera? Er nakað veiggi í tí nýggja føroyska magistrarafelagnum, so má tað reagera bæði skjótt og hart í hesum føri — ikki bert av principiellum grundum, men so sanniliga eisini fyri sína egnu skuld. Letur felagið eitt so greifligt domi um Berufsverbot um seg ganga, so eru dagar tess taldir, aðrenn tað er farið at virka av alvara.

Ein annar spurningur er eisini, hvussu í viði verð skulin í Eysturoynni skal koma í gongd til tíðina og hvussu hesin setti rektarin skal kunna sláa igjøgnum t.d. í figgjarnevndini við sinum ógvuliga umfangi, men serdeilis rimuligu peningarkrøvum. Hvussu skal

politisk viðmerking

hann kunna tala við tí myndugleika, sum ein rektari hevur, soleingi alt er óvist, og soleingi eingin veit, hvørja lagnu alt hetta mál fær?

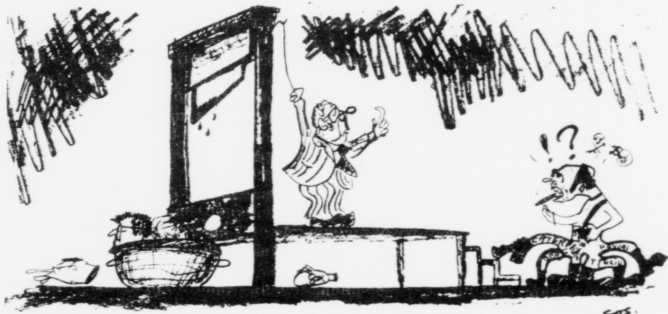
Samantikið er ikki ov nógv sagt, at landsstýrið hevur forklutrað hetta mál í ein mun, sum ein ikki skuldi trúð var møguligt, sjálvt eftir alt tað borgarliga sjusk, klandur, flokkari og alla ta óreglugleikheit, ið alternativitið hjá Paula Ellefsen og Óla Breckmann hevur stillað út fyri almenninginum síðan januar 1981.

Rektaraskandalan er eitt slandi domi um borgarligt vanstýri og um tann pris ið samfelag eins og tann einstaki, noyðast at gjalda fyri tað nógv umtalaða og bálovaða borgarliga alternativitið.

Tað síðsta orðið í hesum máli er ikki sagt enn. Hetta mál eigur at verða tikið upp í tinginum, so alt kemur fram, sum higartil hevur verið dult og eigur ta leikluturin hjá teimum ymsku partunum at verða kannaður og lagdur fram fyri almenningin.

Vit hava leingi havt okkara íva um sjálfstýrisflokkinn. Hesin ivi er vorðin til vissu. Eina fullvissu um, at sjálfstýrisflokkurin hvorki hevur moral ella ábyrgdarkenslu til at sita í so sterkum sessi.

Finiflokkur er opinbart ikki so finur í kantanum, sum hann hevur verið.

Óli Breckmann hevur í Dagbláðnum frøtt seg yvir at landsstýrið nú fer at lata hoviðni á kendum tænastu og starvsmonnum rulla, tí teir hava ov nógv bein. Í hesum sambandi hevur ein lesari í Sosialinum skotið upp at logmaður eisini letur hoviðni á Óla rulla!

á ongan hátt tann tørv ið er! Eftir hesum plássum er ógiligur gravgangur, og her sum so mangan man tann spakføri bliva við undirlutan.

Mær vitandi er ein

tómur bygningur, sum andveikraforsoingin brúkti aðrenn har varð útbyggt; tað hevur nokk eisini verið uppá tal, at henda deildin kann nýtast til pleygudeild, umlætting ella tilíkt.

tó húsíð sigst vera avbera illa farið, og klandrast verður nú, um hvør ið skal gera aftur; men istaðin fyri at keglast um tað, kundu tit kanska fyri eina

Framhald á síðu 15